

Věc C-230/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

13. dubna 2023

Předkládající soud:

Ondernemingsrechtbank Gent Afdeling Gent (Belgie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

16. února 2023

Žalobkyně:

CV REPROBEL

Žalovaná:

NV COPACO BELGIUM

Předmět původního řízení

Žalobkyně, organizace na ochranu autorských práv CV REPROBEL (dále jen „žalobkyně“), se v zásadě domáhá toho, aby žalovaná byla uložena povinnost zaplatit částku 28 614,49 eur (vč. DPH) za nezaplacené faktury a náhradu škody ve výši 2 861,44 eur, vždy s připočtením úroků. Žalovaná, společnost NV COPACO BELGIUM (dále jen „žalovaná“), navrhuje, aby žaloba byla zamítnuta jako neopodstatněná.

Předmět a právní základ předběžné otázky

Tato žádost předložená na základě článku 267 SFEU se týká otázky, zda organizace, která je pověřena výběrem a rozdělováním spravedlivé odměny ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29 a jejímž prostřednictvím stát vykonává dohled, je institucí, vůči níž se může jednotlivec na svou obhajobu dovolávat neslučitelnosti vnitrostátního právního předpisu, který tato organizace uplatňuje vůči jednotlivci, s unijním právem, zda má uvedené ustanovení směrnice

přímý účinek a zda vnitrostátní soud musí upustit od použití vnitrostátního právního předpisu, který je neslučitelný s tímto ustanovením.

Předběžné otázky

Je instituce, jako je žalobkyně, v rozsahu, v němž byla královským výnosem pověřena výběrem a rozdělováním státem stanovené spravedlivé odměny ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29, institucí, vůči níž se může jednotlivec na svoji obhajobu dovolávat neslučitelností vnitrostátního právního předpisu, který tato instituce vůči němu uplatňuje, s unijním právem?

Je pro odpověď na tuto otázku relevantní, že dohled, který nad touto institucí vykonává stát, zahrnuje mimo jiné:

- o povinnost této instituce vždy poskytovat kopie svých žádostí o informace, které jsou zasílány osobám povinným hradit poplatky a jsou nezbytné pro výběr a rozdělení poplatků za reprografii, příslušnému ministrovi, tak aby byl informován o tom, jakým způsobem instituce vykonává svou povinnost dohledu, a mohl rozhodnout, zda je vhodné ministerským výnosem stanovit obsah, počet a četnost žádostí o informace tak, aby co nejméně zasahovaly do činnosti dotazované osoby,
- o povinnost instituce vyzvat osobu pověřenou ministrem, aby zaslala žádost o informace nezbytnou pro výběr poměrné části odměny za reprografii jejím plátcům, maloobchodníkům či velkoobchodníkům, leasingovým firmám nebo podnikům provádějícím servis zařízení, pokud plátce neposkytl součinnost při výběru, přičemž instituce má rovněž povinnost zaslat příslušnému ministrovi kopii této žádosti tak, aby tento mohl stanovit obsah, počet a četnost žádostí o informace tak, aby co nejméně zasahovaly do činnosti dotazované osoby,
- o povinnost instituce předložit příslušnému ministrovi ke schválení pravidla rozdělování poplatku za reprografii a každou změnu, kterou v tomto ohledu provede,
- o povinnost instituce předložit příslušnému ministrovi formulář hlášení, který vytvořila, ke schválení, bez něhož nelze tento formulář vydat?

Je pro odpověď na otázku relevantní také to, že instituce má tyto pravomoci:

- o pravomoc vyžádat si veškeré informace nezbytné pro výběr poplatku za reprografii od všech osob, které jsou osobami povinnými platit poplatky nebo příspěvky, maloobchodníky či velkoobchodníky, leasingovými firmami nebo podniky provádějícími servis zařízení. Každá žádost přitom musí vždy obsahovat upozornění na trestní

sankce, které mohou být uloženy při nedodržení stanovené lhůty nebo poskytnutí neúplných či nesprávných informací,

- o pravomoc požadovat od každé povinné osoby, aby poskytla všechny informace týkající se rozmnožovaných děl, které jsou nezbytné pro rozdělení poplatku za reprografii,
- o pravomoc obdržet veškeré informace nezbytné k výkonu své činnosti od celní a daňové správy, správy DPH a úřadu sociálního zabezpečení?

Má čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29 přímý účinek?

Musí vnitrostátní soud upustit na návrh jednotlivce od použití vnitrostátního ustanovení, pokud je tato státem stanovená norma neslučitelná s čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29, zejména proto, že tato norma ukládá tomuto jednotlivci úhradu poplatků?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Článek 5 odst. 2 písm. a) a b) a bod 52 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (dále jen „směrnice 2001/29“).

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Královský výnos ze dne 30. října 1997 o odměnách autorů a nakladatelů za rozmnožování děl na grafických nebo podobných nosičích k soukromým nebo didaktickým účelům (dále jen „královský výnos“)

Zákon ze dne 22. prosince, kterým se pozměňují některá ustanovení knihy XI hospodářského zákoníku

Stručné shrnutí skutkového stavu a původního řízení

- 1 Žalobkyně se v zásadě domáhá toho, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit částku 28 614,49 eur za nezaplacené faktury a náhradu škody ve výši 2 861,44 eur, vždy s připočtením úroků. Žalovaná navrhuje, aby žaloba byla zamítnuta jako neopodstatněná.

Hlavní argumenty účastníků řízení

- 2 Žalovaná se dovolává údajné neslučitelnosti ustanovení královského výnosu ze dne 30. října 1997, který stanoví dvousložkovou – paušální a úměrnou – odměnu za rozmnožování děl na grafickém nebo podobném nosiči k soukromým nebo

didaktickým účelům, s čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29, který členským státům, jejichž právní řád upravuje právo na rozmnožování, umožňuje stanovit výjimky z tohoto práva.

3 V reakci na rozsudek ze dne 12. listopadu 2015, *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, jímž Soudní dvůr rozhodl, že čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29 brání režimu vytvořenému Belgií pro reprografii, který zahrnuje výběr paušálních poplatků, pozastavila žalovaná od listopadu 2015 do ledna 2017, a dokonce i po tomto datu, úhradu svých faktur. V březnu 2017 vstoupila v Belgii v platnost nová právní úprava pro reprografii. Nezaplacené faktury tedy pochází z období před vstupem nové právní úpravy v platnost.

4 Žalovaná má za to, že čl. 5 odst. 1 písm. a) a b) směrnice 2001/29 má přímý účinek.

Žalobkyně zpochybňuje, že ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice je bezpodmínečné, jasné a přesné, protože členským státům dává možnost stanovit omezení podle vlastního uvážení a blíže vymezit spravedlivou povahu odměny. Žalovaná naproti tomu tvrdí, že přesné podmínky tohoto ustanovení a požadavek, že musí být bezpodmínečné, jasné a přesné, byly vyjasněny výkladem Soudního dvora, jehož předmětem toto ustanovení již bylo.

5 Žalobkyně má dále za to, že z různých důvodů není státní institucí. Žalovaná zastává opačný názor.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

6 Předkládající soud konstatuje, že ustanovení směrnice mají přímý účinek na právo členského státu zásadně až po jejich provedení do něj.

Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 18. listopadu 2004 vytkl belgickému státu opožděné provedení směrnice 2001/29, která měla být provedena do 22. prosince 2002 (rozsudek ze dne 18. listopadu 2004, *Komise v. Belgie*, C-143/04).

Ve výjimečných případech, a pokud směrnice nebyla včas provedena do belgického práva a není možný výklad v souladu se směrnicí, musí vnitrostátní ustanovení ustoupit ustanovení unijního práva obsaženým ve směrnici a ustanovení směrnice musí být použita jako ustanovení belgického právního řádu. Jak vyplývá z bodů 4 a 5, mají účastníci řízení odlišný názor, pokud jde o splnění podmínek, které jsou k tomu stanoveny.

7 Skutečnost, zda je žalobkyně státní institucí, je podle názoru předkládajícího soudu relevantní pro zjištění, zda se jedná o horizontální (mezi jednotlivci), nebo vertikální spor (mezi jednotlivcem a státem nebo jeho orgány). V posledně uvedeném případě mohou být ustanovení směrnice případně uplatněna přímo. Přesný výklad pojmu „státní instituce“ nadále vede k rozporným stanoviskům, která nepřispívají k právní jistotě, a vyjasnění otázky, zda musí být žalobkyně

považována za státní instituci ve smyslu unijního práva, je vyhrazeno Soudnímu dvoru.

- 8 V případě, že se projednávaná věc týká vertikálního sporu, může se jednotlivec dovolávat vůči státu a jeho orgánům přímo ustanovení směrnice, pokud jsou tato formulována bezpodmínečně, jasně a dostatečně přesně. Účastníci řízení se neshodují v tom, zda tomu tak v projednávané věci je.
- 9 Podle názoru předkládajícího soudu je požadavek bezpodmínečné, jasné a dostatečně přesné formulace splněn, pokud je členským státům ukládáno určité chování nebo povinnost s jasným a přesným výsledkem.

Poskytnutí volby členským státům se nejeví být neslučitelné s podmínkou, aby ustanovení směrnice bylo bezpodmínečné a dostatečně přesné (rozsudky ze dne 12. února 2009, Cobelfret, C-138/07, a ze dne 17. března 2022, Daimler, C-232/20).

- 10 Nezbytnost výkladu může vyplývat nejen z nepřesné nebo nejasné povahy ustanovení směrnice, ale výklad může být v konkrétním případě zapotřebí, aniž by byla zpochybněna jasná, přesná nebo bezpodmínečná povaha ustanovení samotného.

Takový výklad přísluší výlučně Soudnímu dvoru, a nikoliv vnitrostátnímu soudu.

- 11 Podstatou sporu je výklad pojmu „spravedlivá odměna“, jímž se Soudní dvůr v minulosti zabýval v různých rozsudcích přijatých na základě žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce týkajících se bližšího výkladu obsahu tohoto pojmu, aniž by ovšem konstatoval, že se jednalo o nepřesné nebo nejasně formulované ustanovení.